

KAZUS Z PRAWA KARNEGO

Jakub Bilski urodził się 18 marca 1984 r. w Gnieźnie. Ma wykształcenie zawodowe (mechanik samochodowy), kawaler, nie pracuje, utrzymuje się z prac dorywczych, nie posiada majątku, mieszka w Gnieźnie w mieszkaniu należącym do jego rodziców, nikt nie pozostaje na jego utrzymaniu.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 23 listopada 2020 r., sygn. akt II K 456/20, Jakub Bilski został skazany za przestępstwo z art. 222 § 1 k.k. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności. Wyrok uprawomocnił się w I instancji – żadna ze stron nie złożyła wniosku o sporządzenie na piśmie uzasadnienia wyroku. Wymierzoną karę Jakub Bilski odbył w całości i zakład karny opuścił w dniu 28 lipca 2021 r.

W dniu 15 marca 2023 roku około godz. 22.30 Ryszard Polakowski (lat 52) przechodził ulicą Kwiatową w Gnieźnie. Jego elegancki wygląd wzbudził zainteresowanie Jakuba Bilskiego, który szukał sposobu na zdobycie pieniędzy na alkohol. Podszedł więc do Ryszarda Polakowskiego i zażądał wydania 300 złotych, grożąc pobiciem. Ryszard Polakowski miał przy sobie pieniądze w kwocie 800 złotych, które znajdowały się w kieszeni kurtki. Pokrzywdzony nie miał żadnych wątpliwości co do intencji sprawcy, bowiem Jakub Bilski powiedział do niego: „dawaj 300 złotych, bo rozwalę ci ryja oraz połamię nogi i ręce!”, jednak stanowczo odmówił wydania pieniędzy. Wobec oporu ofiary Jakub Bilski, nie wdając się w jakiegokolwiek dalsze dyskusje, uderzył Ryszarda Polakowskiego kilkukrotnie pięściami w twarz, łamiąc mu kość jarzmową (policzkową). W tym momencie do zajścia włączył się przechodzący w pobliżu policjant – Grzegorz Lipowczyk (lat 35) - w cywilnym ubraniu (po służbie), który złapał Jakuba Bilskiego za ręce i mocno odepchnął. Jakub Bilski przestraszył się, że zostanie zatrzymany i zbiegł z miejsca zdarzenia.

Następnego dnia Jakub Bilski dowiedział się od swojego znajomego, że osobą, która obroniła Ryszarda Polakowskiego był policjant Grzegorz Lipowczyk, który przypadkiem pojawił się na miejscu zdarzenia i był po służbie. Jakub Bilski nie lubił funkcjonariuszy Policji. Dowiedział się też, że brat Grzegorza Lipowczyka Zygmunt Lipowczyk również jest policjantem. Jakub Bilski znał z widzenia Zygmunta Lipowczyka (lat 32), ale wcześniej nie wiedział, gdzie jest zatrudniony.

W dniu 17 marca 2023 r. Zygmunt Lipowczyk około godz. 17.00, po służbie, w ubraniu cywilnym spacerował w parku przy ul. Parkowej w Gnieźnie. Nagle podszedł do niego Jakub

Bilski i otwartą dłoń uderzył go w twarz. Krzyczał przy tym: „to za to, że jesteś policjantem”. Następnie Jakub Bilski zbiegł z miejsca zdarzenia. W tym czasie w parku znajdowało się wiele osób, które widziały całe zdarzenie i słyszały słowa wypowiedziane przez Jakuba Bilskiego.

W dniu 18 marca 2023 r. Jakub Bilski został zatrzymany przez funkcjonariuszy Policji. W trakcie przeszukania Jakuba Bilskiego znaleziono w kieszeni jego kurtki telefon komórkowy marki Samsung. Okazało się, że telefon ten stanowił własność Stanisława Wojciechowskiego (lat 48) i został mu skradziony w dniu 17 marca 2023 r. około godz. 22.00 w wyniku włamania do jego samochodu. Jakub Bilski oświadczył, że telefon dostał w prezencie od kolegi Damiana Kurka (lat 50).

W dniu 18 marca 2023 r. wszczęto postępowanie przygotowawcze w sprawie wszystkich opisanych wyżej czynów, przy czym w trybie art. 60 § 1 k.p.k. prokurator objął ściganiem naruszenie nietykalności Zygmunta Lipowczyka w dniu 17 marca 2023 r. W wyniku tego postępowania prokurator wydał postanowienie o przedstawieniu zarzutów Jakubowi Bilskiemu popełnienia trzech przestępstw, a mianowicie tego, że:

- 1) w dniu 15 marca 2023 r. w Gnieźnie, województwo wielkopolskie, działając w zamiarze bezpośrednim dokonania kradzieży pieniędzy, grożąc natychmiastowym użyciem przemocy, a następnie używając przemocy polegającej na zadaniu kilku uderzeń pięściami w twarz Ryszardowi Polakowskiemu usiłował zabrać w celu przywłaszczenia na jego szkodę pieniądze w kwocie 300 złotych, żądając ich natychmiastowego wydania, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na odmowę pokrzywdzonego oraz interwencję Grzegorza Lipowczyka, powodując jednoczenie u Ryszarda Polakowskiego złamanie kości jarzmowej, które naruszyło czynności narządu jego ciała trwające dłużej niż 7 dni, tj. przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 282 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.
- 2) w dniu 17 marca 2023 r., w Gnieźnie, województwo wielkopolskie, naruszył nietykalność cielesną Zygmunta Lipowczyka uderzając go otwartą dłoń w twarz, przy czym czynu tego dopuścił się wobec pokrzywdzonego będącego funkcjonariuszem publicznym z powodu wykonywanego przez niego zawodu policjanta i zarazem działał publicznie, z oczywiście błahego powodu, okazując przez to rażące lekceważenie porządku prawnego, tj. przestępstwa z art. 217 § 1 k.k.,

- 3) w dniu 17 marca 2023 r. w Gnieźnie, województwo wielkopolskie, działając wspólnie i w porozumieniu z Damianem Kurkiem, dokonał kradzieży z włamaniem w ten sposób, że po uprzednim wybiciu kamieniami szyby bocznej – od strony kierowcy – w samochodzie marki Opel Astra zabrał w celu przywłaszczenia leżący na siedzeniu kierowcy telefon komórkowy marki Samsung o wartości 3 800 złotych na szkodę Stanisława Wojciechowskiego, tj. przestępstwa z art. 279 § 1 k.k.

Zarzut popełnienia przestępstwa z art. 279 § 1 k.k. przedstawiono również Damianowi Kurkowi.

W toku postępowania przygotowawczego zebrano następujące dowody:

1. Wyjaśnienia Jakuba Bilskiego, który przyznał się do popełnienia przestępstw z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 282 k.p.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz z art. 217 § 1 k.k. Dokładnie opisał przebieg wydarzeń związanych z tymi czynami i uczynił to zgodnie z przedstawionym wyżej stanem faktycznym. Zaznaczył, że wiedział, iż Zygmunt Lipowczyk był funkcjonariuszem Policji i znieważył go dlatego, że wykonuje zawód policjanta. Nie lubi policjantów. Miał świadomość, że całe zdarzenie obserwowało wiele osób, które spacerowały w parku. Słyszeli też wypowiedziane przez niego słowa. Przyznał, że chciał zabrać Ryszardowi Polakowskiemu 300 złotych. Potrzebował je na alkohol. Najpierw groził mu pobicie, ale ten nie chciał wydać pieniędzy. Wtedy zadał mu kilka uderzeń pięściami w twarz. Był silniejszy od pokrzywdzonego i pewnie zabrałby mu pieniądze, ale wtrącił się Grzegorz Lipowczyk, który chwycił go za rękę i odepchnął. Uciekł z miejsca zdarzenia. Bał się, że zostanie zatrzymany. Jakub Bilski nie przyznał się do popełnienia przestępstwa z art. 279 § 1 k.k. Zaprzeczył, aby brał udział w jakimkolwiek włamaniu do samochodu Stanisława Wojciechowskiego i kradzieży na jego szkodę telefonu komórkowego. Telefon, który przy nim znaleziono otrzymał w prezencie od kolegi Damiana Kurka, który zapewnił go o jego legalnym pochodzeniu.
2. Wyjaśnienia Damiana Kurka, który przyznał się do popełnienia przestępstwa z art. 279 § 1 k.k. Stwierdził, że w dniu 17 marca 2023 r. około godz. 22.00 przechodził wraz z Jakubem Bilskim ulicą Akacjową w Gnieźnie. Zauważyli, że w samochodzie marki Opel Astra, zaparkowanym na tej ulicy, na siedzeniu kierowcy znajduje się telefon komórkowy. Postanowili go skraść. Obaj wzięli kamienie do ręki i zaczęli nimi uderzać

w szybę od strony kierowcy. W pewnym momencie szyba pękła. Przez powstały otwór Jakub Bilski wyjął telefon. Był to nowy telefon marki Samsung. Postanowili go sprzedać i podzielić się pieniędzmi. Jakub Bilski podjął się sprzedaży telefonu.

3. Zeznania Ryszarda Polakowskiego i Grzegorza Lipowczyka, którzy zgodnie z prawdą opisali przebieg wydarzeń, jakie rozegrały się w dniu 15 marca 2023 r. Ich relacja w pełni pokrywa się z opisem zdarzenia przedstawionym na wstępie kazusu.
4. Zeznania Zygmunta Lipowczyka, który zgodnie z prawdą opisał okoliczności jego znieważenia w dniu 17 marca 2023 r. przez Jakuba Bilskiego. Jego relacja w pełni pokrywa się z opisem zdarzenia przedstawionym na wstępie kazusu.
5. Zeznania Stanisława Wojciechowskiego, który stwierdził, że w dniu 17 marca 2023 r. około godz. 20.00 zaparkował swój samochód marki Opel Astra na ulicy Akacyjowej w Gnieźnie. Wyszedł z samochodu, zamknął go i udał się do mieszkania znajomego. Około godz. 22.30 zorientował się, że zostawił w pojeździe telefon komórkowy marki Samsung, który nabył w dniu 15 marca 2023 r. za kwotę 3 800 złotych. Udał się do samochodu, ale okazało się, że ktoś wybił szybę od strony kierowcy i telefonu nie było. Telefon zostawił na siedzeniu kierowcy.
6. Protokół oględzin samochodu marki Opel Astra, z którego wynika, że została wybita szyba od strony kierowcy. Nie zabezpieczono śladów, które mogłyby pozwolić na identyfikację sprawcy bądź sprawców.
7. Protokół przeszukania Jakuba Bilskiego, z którego wynika, że w kieszeni jego kurtki znaleziono telefon komórkowy marki Samsung.
8. Oryginał faktury potwierdzającej, że Stanisław Wojciechowski w dniu 15 marca 2023 r. nabył w sklepie nowy telefon komórkowy marki Samsung za kwotę 3 800 złotych.
9. Pokwitowanie odbioru przez Stanisława Wojciechowskiego telefonu komórkowego marki Samsung – telefon nie był w żaden sposób uszkodzony.
10. Odpis wyroku Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 23 listopada 2020 r., sygn. akt II K 456/20 wraz z danymi o odbyciu kary. Treść wyroku i dane o karalności potwierdzają informacje zawarte na wstępie kazusu.
11. Dane z KRK, które są zgodne z danymi zawartymi w punkcie 10.

12. Opinię biegłego lekarza specjalisty z zakresu medycyny sądowej, w której stwierdzono, że na skutek uderzeń pięściami w twarz przez Jakuba Bilskiego pokrzywdzony Ryszard Polakowski doznał złamania kości jarzmowej (policzkowej), które to obrażenie naruszyło czynności narządu jego ciała na okres powyżej 7 dni – należy założyć, że opinia jest pełna, jasna i nie zawiera sprzeczności.
13. Wywiad kuratora sądowego, z którego wynika, że Jakub Bilski ma pozytywną opinię w miejscu zamieszkania.

Akt oskarżenia, sporządzony przez prokuratora, w którym zarzucono Jakubowi Bilskiemu wymienione wyżej trzy przestępstwa (przy przyjęciu takiego samego ich opisu i kwalifikacji prawnych) wpłynął do Sądu Rejonowego w Gnieźnie w dniu 6 czerwca 2023 r. Sprawę zarejestrowano pod sygnaturą II K 250/23. Przedmiotowym aktem oskarżenia nie objęto Damiana Kurka. Jego sprawę prokurator wyłączył do odrębnego prowadzenia, ponieważ po złożeniu wyjaśnień uległ on wypadkowi drogowemu i przebywał w szpitalu.

Termin rozprawy został wyznaczony na dzień 24 sierpnia 2023 r. Przed rozpoczęciem przewodu sądowego na rozprawie głównej pokrzywdzeni Ryszard Polakowski, Zygmunt Lipowczyk i Stanisław Wojciechowski złożyli oświadczenia, że będą działali w sprawie w charakterze oskarżycieli posiłkowych. Wszyscy pokrzywdzeni ustanowili swoim pełnomocnikiem radcę prawnego Rafała Mądrego. Stosowne pełnomocnictwa załączono do akt sprawy. Na rozprawę stawił się również obrońca oskarżonego. Obrońca ten został wyznaczony z urzędu już w postępowaniu przygotowawczym.

Na rozprawie w dniu 24 sierpnia 2023 r. Jakub Bilski przyznał się do popełnienia przestępstw z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 282 k.p.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. oraz z art. 217 § 1 k.k. Nie przyznał się do popełnienia przestępstwa z art. 279 § 1 k.k. Złożył wyjaśnienia o identycznej treści, jak w postępowaniu przygotowawczym. Także świadkowie Ryszard Polakowski, Grzegorz Lipowczyk, Zygmunt Lipowczyk i Stanisław Wojciechowski złożyli zeznania zgodne z tymi, które złożyli w postępowaniu przygotowawczym. W trakcie składania zeznań Ryszarda Polakowski złożył wniosek o nałożenie na oskarżonego obowiązku uiszczenia na jego rzecz zadośćuczynienia w kwocie 10 000 złotych w związku z cierpieniami, jakich doznał na skutek złamania kości jarzmowej.

Na rozprawę został również wezwany w charakterze świadka Damian Kurek, który opuścił już szpital. W trakcie odbierania od niego danych, przed przesłuchaniem, oświadczył, że akt oskarżenia przeciwko niemu o czyn z art. 279 § 1 k.k. popełniony na szkodę Stanisława Wojciechowskiego wpłynął do sądu w dniu wczorajszym i jeszcze nie wyznaczono terminu rozprawy. Prokurator potwierdził tę informację. W tej sytuacji przewodniczący składu orzekającego pouczył świadka, że przysługuje mu prawo do odmowy składania zeznań. Damian Kurek oświadczył, że z tego prawa korzysta. Nie został zatem przesłuchany w charakterze świadka. Pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych zawniósł o odczytanie wyjaśnień złożonych przez Damiana Kurka w postępowaniu przygotowawczym, ale wniosek ten Sąd oddalił na podstawie art. 170 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 186 § 1 k.p.k. stwierdzając, że skoro świadek skorzystał z prawa do odmowy zeznań, to jego wyjaśnienia nie mogą być odczytane, ani w żaden inny sposób odtworzone.

Na rozprawie doszło do prawidłowego ujawnienia bez odczytywania, w trybie art. 405 § 2 i 3 k.p.k., dokumentów opisanych wcześniej w punktach od 6 do 13, o czym uczyniono stosowną wzmiankę w protokole rozprawy.

Po naradzie, Sąd, w dniu 24 sierpnia 2023 r., wydał wyrok, w którym:

- 1) uznał oskarżonego Jakuba Bilskiego za winnego przestępstwa z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 282 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. (przyjęto opis taki jak w akcie oskarżenia i wcześniej opisanych zarzutach) i za to na podstawie art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 282 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności, której wykonanie, na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. oraz art. 70 § 1 k.k. warunkowo zawiesił na okres 2 lat próby;
- 2) uznał oskarżonego Jakuba Bilskiego za winnego przestępstwa z art. 217 § 1 k.k. (przyjęto opis taki jak w akcie oskarżenia i wcześniej opisanych zarzutach) i za to na podstawie art. 217 § 1 k.k. wymierzył mu karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych, ustalając wartość jednej stawki dziennej na kwotę 20 złotych;
- 3) uniewinnił oskarżonego Jakuba Bilskiego od popełnienia przestępstwa z art. 279 § 1 k.k.
- 4) zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów postępowania, w tym od uiszczenia opłaty.

Sąd dał wiarę wszystkim protokołom i dokumentom ujawnionym na rozprawie - opisanym wcześniej w punktach od 6 do 13, gdyż zostały one sporządzone przez uprawnione do tego podmioty, w ramach i kompetencji i nie były kwestionowane przez strony. Nadto opinia biegłego jest pełna, jasna i nie zawiera sprzeczności.

Odnosnie do czynu z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 282 k.k. w zb. z art. 157 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., Sąd dał wiarę wyjaśnieniom oskarżonego, zeznaniom świadków Ryszarda Polakowskiego i Grzegorza Lipowczyka oraz opinii biegłego lekarza specjalisty z zakresu medycyny sądowej. W oparciu o te dowody ustalił stan faktyczny, który oddano w opisie przypisanego Jakubowi Bilskiemu czynu.

Odnosnie do czynu z art. 217 § 1 k.k., Sąd dał wiarę wyjaśnieniom oskarżonego oraz zeznaniom Zygmunta Lipowczyka i w oparciu o te dowody ustalił stan faktyczny, który oddano w opisie przypisanego Jakubowi Bilskiemu czynu.

Odnosnie do czynu z art. 279 § 1 k.k., Sąd dał wiarę wyjaśnieniom oskarżonego i na ich podstawie ustalił, że odnaleziony przy nim telefon komórkowy marki Samsung został mu wręczony w prezencie przez Damiana Kurka. Sąd podkreślił, że brak jest jakiegokolwiek dowodu, który podważałby wyjaśnienia Jakuba Bilskiego. Takim dowodem nie mogą być wyjaśnienia Damiana Kurka złożone w postępowaniu przygotowawczym, gdyż ich odczytanie, z uwagi na skorzystanie przez niego z prawa do odmowy zeznań, było niedopuszczalne, a co wynika z treści art. 186 § 1 k.p.k. Dlatego też wniosek złożony w tym zakresie przez pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych został oddalony na podstawie art. 170 § 1 pkt 1 k.p.k. Wprawdzie wiarygodne są zeznania Stanisława Wojciechowskiego oraz protokół oględzin samochodu, ale wynika z nich tylko to, że do kradzieży z włamaniem doszło, a nie to kto był sprawcą.

Na podstawie stosownego pokwitowania, Sąd ustalił, że telefon komórkowy został zwrócony pokrzywdzonemu i nie był uszkodzony.

Sąd doszedł do przekonania, że poczynione ustalenia faktyczne dają podstawę do przyjęcia kwalifikacji prawnych wskazanych w wyroku.

Wymierzając oskarżonemu Jakubowi Bilskiemu kary jednostkowe Sąd z jednej strony miał na uwadze jego uprzednią karalność, a z drugiej strony kierował się tym, że przyznał się on w pełni do popełnienia przypisanych mu czynów i zgodnie z prawdą opisał związany z nimi

przebieg wydarzeń. Sąd miał również na uwadze pozytywną opinię, jaką posiada on w miejscu zamieszkania.

Sąd zaznaczył jednocześnie, że wprawdzie pokrzywdzony Ryszard Polakowski złożył wniosek o orzeczenie zadośćuczynienia, ale uczynił to za późno. Winien to bowiem uczynić przed otwarciem przewodu sądowego na rozprawie głównej. W tej sytuacji Sąd nie był zobowiązany do zastosowania art. 46 § 1 k.k., a zarazem nie dostrzegł podstaw do stosowania tego przepisu z urzędu, ponieważ pokrzywdzony jest o wiele bardziej majątną osobą od oskarżonego.

Z uwagi na sytuację materialną oskarżonego, Sąd zwolnił go od ponoszenia kosztów postępowania, w tym od uiszczenia opłaty.

Jako pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych Ryszarda Polakowskiego, Zygmunta Lipowczyka i Stanisława Wojciechowskiego radca prawny Rafał Mądry proszę sporządzić apelację od powyższego wyroku albo opinię o braku podstaw do jej wniesienia. W przypadku sporządzenia apelacji – należy założyć, że pełnomocnik złożył w stosownym terminie wniosek o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia odnośnie do całości wyroku, które doręczono mu wraz z odpisem wyroku w dniu 14 września 2023 r.

Należy również założyć, że oskarżony (wcześniej podejrzany, tym Damian Kurek) oraz świadkowie, w tym pokrzywdzeni, zostali prawidłowo pouczeni o wszystkich przysługujących im uprawnieniach i ciążących na nich obowiązkach. Świadkowie zostali również uprzedzeni o odpowiedzialności karnej za zeznanie nieprawdy lub zatajenie prawdy, a na rozprawie odebrano od nich stosowne przyrzeczenie.

Nadto należy założyć, że sąd był właściwy i orzekał w należytych składzie, a wyrok został prawidłowo podpisany. Na rozprawie byli obecni prokurator, oskarżony i obrońca, oskarżyciele posiłkowi i ich pełnomocnik, którzy po zamknięciu przewodu sądowego wygłosili mowy końcowe. Byli też oni obecni podczas ogłoszenia wyroku i podania jego ustnych motywów.